

PATIKA EGÉSZSÉGPÉNZTÁR
...az Igazi

A magyar nyugdíj-modell jelene és jövője

A magánnyugdíjpénztárak
államosításának elvi és elméleti kérdései

2010. október 19.

dr. Lukács Marianna

A nyugdíjrendszerek típusai

PATIKA EGÉSZSÉGPÉNZTÁR
...az Igazi

- A járadékok / kifizetések finanszírozásának módja szerint:
 - Pay as you go rendszer
 - Tőkefedezeti rendszerek
 - Kifizetéssel meghatározott
 - Befizetéssel meghatározott
- A rendszerbe való befizetésre vonatkozó kényszer jellege szerint:
 - Kötelező rendszer
 - Önkéntes rendszer

A modern szociális állam

PATIKA EGÉSZSÉGPÉNZTÁR
...az Igazi

- Rászorultság: a szociális segélyek
- Kötelező nyugdíj- és egészségbiztosítás
 - Társadalombiztosítási Nyugdíjalap
 - Magánnyugdíjpénztárak
- Önkéntes biztosítási formák
 - Üzleti biztosítások
 - Önkéntes nyugdíjpénztárak
 - Nyugdíj-előtakarékossági számla (NYESZ)
 - (TBSZ)

Elméleti alapok 1.

PATIKA EGÉSZSÉGPÉNZTÁR
...az Igazi

Az összehasonlítás szempontja	Társadalombiztosítás	Magánnyugdíjpénztár	Önkéntes nyugdíjpénztár
Az intézmény célja	<ul style="list-style-type: none">▪ egyéni kockázatok társadalmi kezelése▪ nonprofit működés▪ pénzügyi egyensúly	egyéni kockázat egyéni (csoportos?) kezelése befizetési kötelezettség mellett	<ul style="list-style-type: none">▪ a mindenkori TB kiegészítése▪ egyéni kockázat egyéni kezelése▪ non-profit működés
Az intézmény biztosítási alapelve	társadalmi ekvivalencia	egyéni (csoportos?) ekvivalencia	egyéni ekvivalencia
A biztosítás természetűe	biztosított kényszer	tagsági jogviszony	tagsági jogviszony
A biztosításban való részvétel	kötelező	kötelező	önkéntes

Elméleti alapok 2.

PATIKA EGÉSZSÉGPÉNZTÁR
...az Igazi

Az összehasonlítás szempontja	Társadalombiztosítás	Magánnyugdíjpénztár	Önkéntes nyugdíjpénztár
Az alkalmazott biztosítási technika	felosztó-kirovó	egyéni befizetéssel meghatározott tőkefedezeti egyéni számlás rendszer	az egyéni és munkáltatói befizetésekre alapuló egyéni számlás rendszer
Az intézmény bevételei	<ul style="list-style-type: none">▪ járulékok állami garanciával▪ az esetleges hiány (deficit) állami pótlása	a pénztári tagdíjak és azok hozama	pénztári tagdíjak és azok hozama
A szolgáltatások fedezete	<ul style="list-style-type: none">▪ a járulékfizetők befizetései▪ állami hozzájárulás	befizetett tőke és annak hozama	befizetett tőke és annak hozama

Állami nyugdíjrendszer: mutatószámok (2009)

PATIKA EGÉSZSÉGPÉNZTÁR
...az Igazi

- Bevétel: 2 857 milliárd forint
- Kiadás: 2 866 milliárd (ebből 2 841 milliárd a nyugdíjszolgáltatás, a maradék működési költség)
- Az alap hiánya a második pillér miatt kieső járulékokkal együtt évente a magyar GDP 2%-ának felel meg
- Járadéokban részesülők száma: 2,733 millió fő, melyből
 - 1,7 millió fő az öregségi nyugdíj
 - 1 millió fő rokkantnyugdíj vagy egyéb járadék

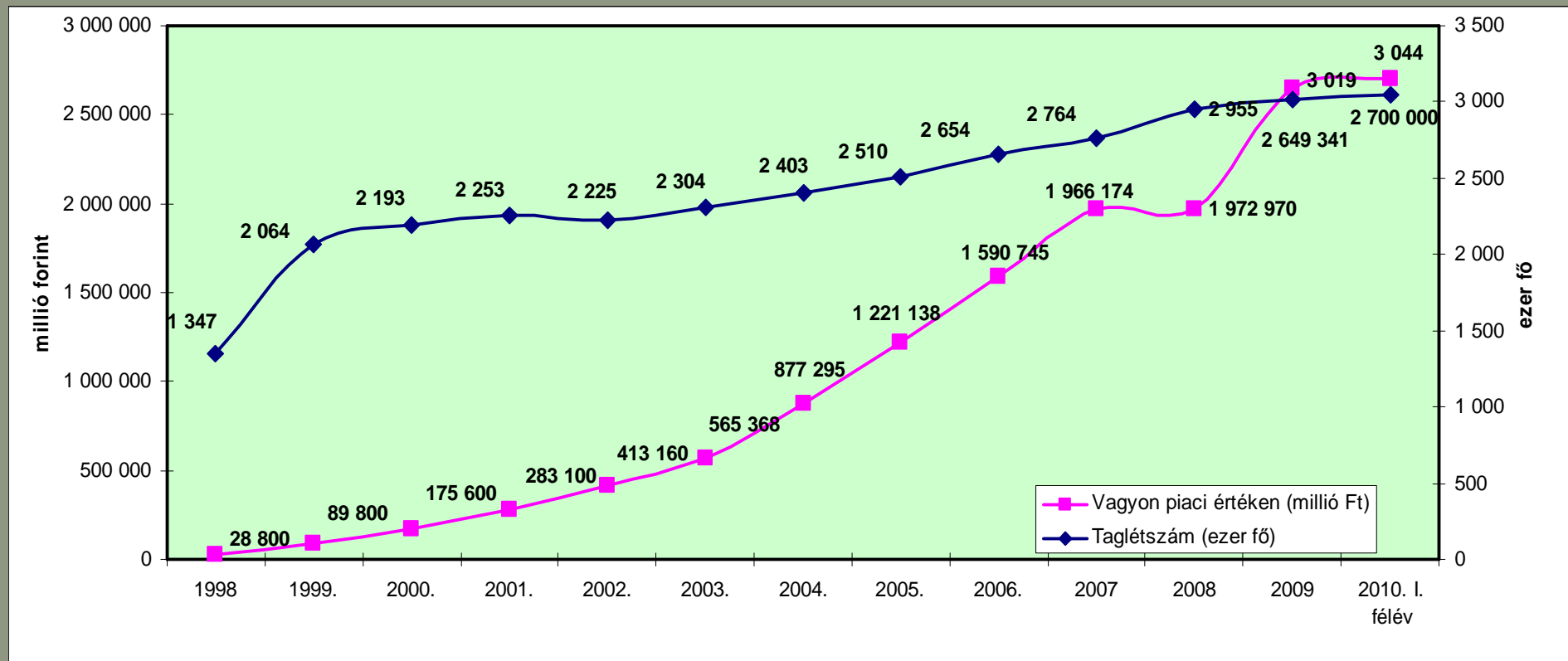

Magánnyugdíjpénztárak: mutatószámok (2010. I. félév)

PATIKA EGÉSZSÉGPÉNZTÁR
...az Igazi

- 3 millió tag
- a vagyon piaci értéke 2010. június 30-án: 2 700 milliárd
www.stabilitas.hu)
- a szektor havi bevétele: 30 milliárd

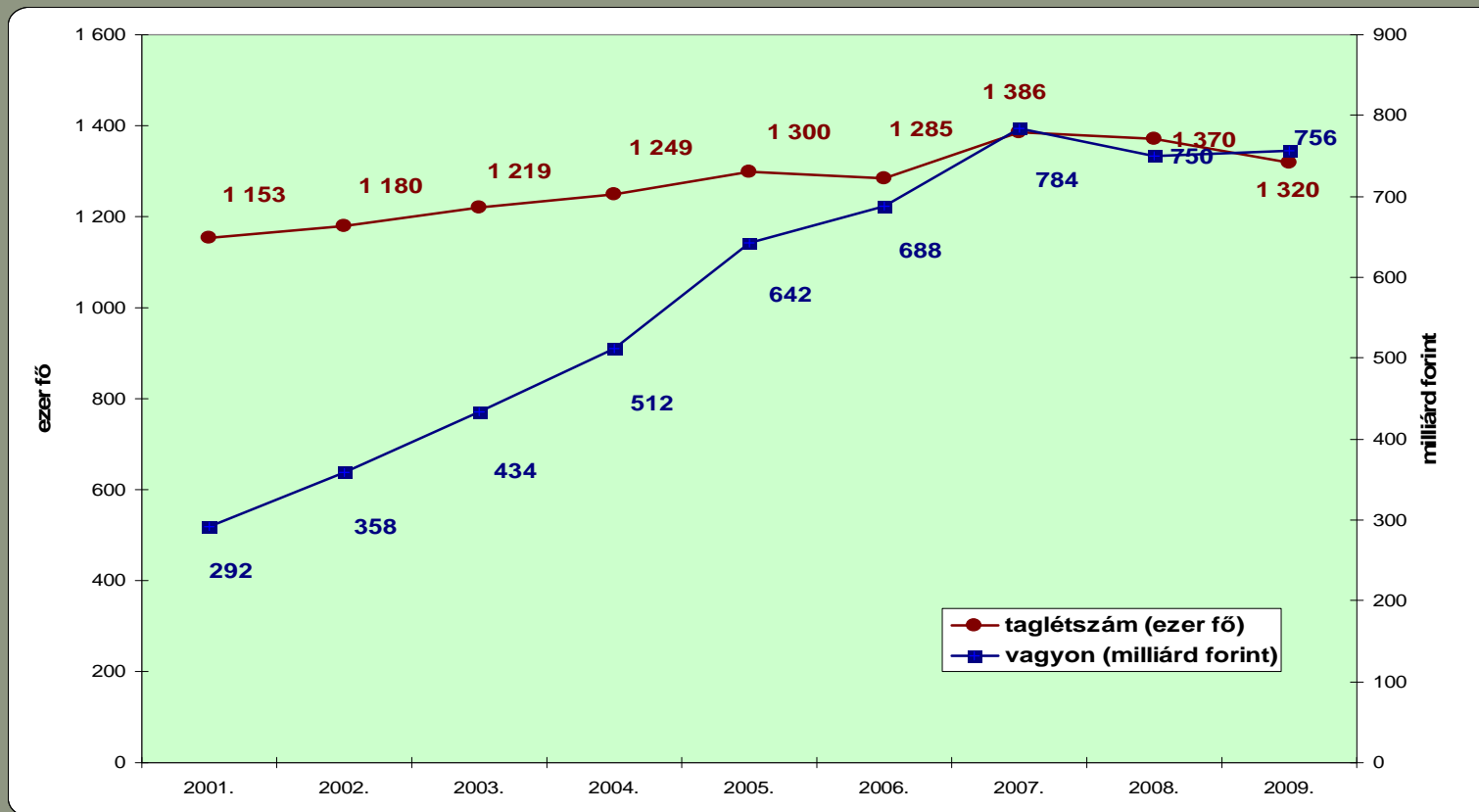

Önkéntes nyugdíjpénztárak: mutatószámok (2009)

PATIKA EGÉSZSÉGPÉNZTÁR
...az Igazi

- 1,3 millió tag
- a vagyon piaci értéke 2009. december 31-én: 756 milliárd
- a szektor havi bevétele: 7-8 milliárd

Mi is a probléma?

PATIKA EGÉSZSÉGPÉNZTÁR
...az Igazi

demográfia

- Első pillér: fenntarthatatlan 2050-re 103% lesz a nyugdíjasok aránya a járulékfizetőkhez képest (ez jelenleg 76%)

szabályozás

- Második pillér: rosszul teljesít a működési költségek és a hozamok tekintetében, hiányzik a járadékszabályozás

szabályozás és pénzügyi kultúra

- Harmadik pillérek: állandóan változó jogszabályok, gyenge öngondoskodási hajlandóság

szabályozás és politika

- + 1: Az első pillér reformja elmaradt, sőt: az első pillér politikai hozama többszöröse a tőkefedezeti pillér nettó hozamainak

A második pillér államosításának elvi és elméleti kérdései

PATIKA EGÉSZSÉGPÉNZTÁR
...az Igazi

- Az egyéni kockázatmegosztás eltűnik (pay as you go, tőkefedezeti)
- Az állami gondoskodás iránti igény erősödik
- Az öngondoskodási hajlandóság csökken
- A jogbiztonság csökken
- Likviditási probléma merülhet fel
 - a megtakarítások kivonása veszélyeztetheti az állampapírpiacot, a magyar tőzsdét és a lakossági hitelezést (jelzáloglevelek)
 - a napi működést veszélyeztető cash-flow problémák

Ajánlott irodalom

PATIKA EGÉSZSÉGPÉNZTÁR
...az Igazi

- **MNB tanulmány: Kihívások előtt a magyar nyugdíjrendszer**
http://www.mnb.hu/engine.aspx?page=mnbhu_mnbstanulmanyok&ContentID=8683
- **Az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság statisztikai zsebkönyve 2009**
http://www.onyf.hu/index.php?module=news&fname=onyf_left_menu_kiadvany&root=ONYF
- **MNB tanulmány: A magyar nyugdíjrendszer fenntarthatósága**
http://www.mnb.hu/engine.aspx?page=mnbhu_mnbstanulmanyok&ContentID=7559
- **MNB tanulmány: A magánnyugdíjpénztárak működése és fenntarthatósága**
http://www.mnb.hu/engine.aspx?page=mnbhu_mnbstanulmanyok&ContentID=7712
- **CEMI: Makro egyensúly és gazdasági növekedés**
http://www.cemi.hu/data/uploadfile/en_1606/php302d9k.Macro%20balance%20and%20growth.pdf
- **Lukács: Második pillér kritika**
<http://www.portfolio.hu/cikkek.tdp?k=7&i=74988>
- **Budapesti Corvinus Egyetem Pénzügy Tanszék: diplomamunkák**
Hegedűs Anita, Tóth Anita, Szenthelyi Dávid, Vajda Ágnes